

הסכם קדם נישואין – יסודות הלכתיים ורעיוניים

הרב ברוך גיגי

כדי שלא להפריע את מהלך החזרה השיעור יהיה מובן גם ללא הכנה.

ציטוטי מקורות

חלק א - גירושין ללא אשם – 'הו מתונים בגירושין'

- גיטין צ:** - כי שגא שלח - ר' יהודה אומר: אם שנאתה שלח, ר' יוחנן אומר: שנאווי המשלח. ולא פליגי: הא בזוג ראשון, הא בזוג שני; דאמר ר' אלעזר: כל המגרש אשתו ראשונה - אפילו מזבח מוריד עליו דמעות, שנאמר: וזאת שנית תעשו כסות דמעה את מזבח ה' בכי ואנקה מאין [עוד] פנות אל המנחה ולקחת רצון מידכם, ואמרתם על מה על כי ה' העיד בינך ובין אשת נעורייך אשר אתה בגדתה בה והיא חברתך ואשת בריתך.
- נדרים צ:** - בראשונה היו אומרים, שלש נשים יוצאות ונוטלות כתובה: האומרת טמאה אני לך, שמים ביני לבינך, ונטולה אני מן היהודים. חזרו לומר, שלא תהא אשה נותנת עיניה באחר ומקלקלת על בעלה, האומרת טמאה אני לך - תביא ראיה לדבריה, השמים ביני לבינך - יעשו דרך בקשה, ונטולה אני מן היהודים - יפר לחלקו ותהא משמשתו, ותהא נטולה מן היהודים.
- ר"ן שם:** ואיכא למידק אמתני' - כיון דמדינא דאמרה טמאה אני לך מיתסרא אבעלה כמשנה ראשונה משום שלא תהא נותנת עיניה באחר היאך התירוה וכי איסור שבה להיכן הלך יש מי שתירץ דאע"ג דמדינא אסירא שרו לה רבנן ומבטלי מילתא דאורייתא משום מגדר מילתא בקום עשה דגדר גדול גדרו בה שלא תתן עיניה באחר להפקיע עצמה מיד בעלה והרשות בידם לעשות כן כדאמר' ביבמות (דף צ:): מגדר מילתא שאני והקשו על זה שאין ב"ד מתנין לעקור דבר מן התורה אלא בשב ואל תעשה אי נמי בקום עשה ולהוראת שעה בלבד כאלוהו בהר הכרמל אבל לדורות לא ולדידי לא קשיא לי דכי היכי דאמר' בכמה דוכתי (גיטין לג ושל"נ) דכל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש ואפקעינהו רבנן לקדושי מיניה ה"נ הכא כל שאמרה לבעלה טמאה אני אפקעינהו רבנן לקדושי מעיקרא ונמצא שבשעה שנאנסה פנויה היתה ומש"ה שריא לבעלה ואוכלת נמי בתרומה כדאמר' בגמ' אלא שלפי זה מצטרף לומר דכי אמר' הכי דוקא באומרת טמאה אני לך שנאנסתי ולכשר נבעלתי אבל באומרת טמאה אני לך שנאנסתי מנתין או מממזר אינה מותרת לבעלה ואינו במשמע ואחרים תרצו דמשנה ראשונה לא דינא קתני דמדינא ודאי אין האשה נאמנת לומר טמאה אני לך להפקיע עצמה מבעלה שהיא משועבדת לו אלא משום דהא מילתא דטמאה אני לך כסיפא לה תקינו במשנה ראשונה להאמינוה דאי לאו דקושטא קאמרה לא הות מזלזלה נפשה למימר הכי ומכי חזו רבנן בתראי דאיכא למיחש לשמא תהא נותנת עין באחר אוקמוה אדינא.
- כתובות עז:** - ואלו שכופין אותו להוציא: מוכה שחין, ובעל פוליפוס, והמקמץ, והמצרף נחושת, והבורסי, בין שהיו עד שלא נישאו ובין משנישאו נולדו; ועל כולן אמר רבי מאיר: אף על פי שהתנה עמה, יכולה היא שתאמר סבורה הייתי שאני יכולה לקבל, ועכשיו איני יכולה לקבל; וחכ"א: מקבלת היא על כרחה, חוץ ממוכה שחין, מפני שממקתו. מעשה בצידון בבורסי אחד שמת, והיה לו אח בורסי, אמרו חכמים: יכולה היא שתאמר לאחיי הייתי יכולה לקבל, ולך איני יכולה לקבל.
- רמב"ם אישות יד/ח:** האשה שמנעה בעלה מתשמיש המטה היא הנקראת מורדת, ושואלין אותה מפני מה מרדה, אם אמרה מאסתיהו ואיני יכולה להבעל לו מדעתי כופין אותו להוציא לשעתו לפי שאינה כשבויה שתבעל לשנוי לה, ותצא בלא כתובה כלל ותטול בלאותיה הקיימין בין מנכסים שהכניסה לבעלה ונתחייב באחריותו בין מנכסים שלא נתחייב באחריותו, ואינה נוטלת משל בעל כלום ואפילו מנעל שברגליה ומטפחת שבראשה שלקחן לה פושטת ונותנת וכן כל שנתן לה מתנה מחזרת אותו שלא נתן לה על מנת שתטול ותצא.
- רא"ש כתובות ה/ד:** ואי מאיס עלי כייפנין ליה להוציא א"כ כל אשה שתתן עיניה באחר תאמר מאיס עלי. ויש דוחין דדוקא היכא דיוצאת ונוטלת כתובתה חיישנין דנתנה עיניה באחר ולא דחויא הוא דאם נתנה עיניה באחר אינה חוששת על מנה ומאתים שלו כי תתן עיניה בבעל ממון. וחזינא במשנה כי אמרה טמאה אני לך ונטולה אני מן היהודים כופין אותה להיות תחתיו ומשמשתו אף על גב דלפי דבריה אסורה לו משום דחשו שמא שמא נתנה עיניה באחר כ"ש הכא דבשביל מעט ממון של כתובה שהיא מפסדת לא תניח מליתן עיניה.

7. **שולחן הרא"ש מג'ח:** והאידינא נראה הענין להפך בנות ישראל בדור הזה שחצניות הן אם תוכל האשה להפקיע את עצמה מתחת בעלה באמרה לא בעינא ליה לא הנחת בת לאברהם אבינו יושבת תחת בעלה ויתנו עיניהם באחר וימרדו בבעליהן, על כן טוב להרחיק הכפייה. ויותר התימה הגדול על הרמב"ם ז"ל שכתב שאם אמרה מאסתיה ואיני יכולה להבעל לו מדעתי כופין אותו לשעתו לגרש' לפי שאינה כשבויה שתבעל לשנוי לה. ומה נתינת טעם לכופי האיש לגרש ולהתיר אשת איש לא תבעל לו ותוצרר אלמנות חיות כל ימיה הלא אינה מצווה על פריה ורביה, וכי בשביל שהיא הולכת אחרי שרירות לבה ונתנה עיניה באחר וחפצה בו יותר מבעל נעוריה נשלים תאותה ונכופי האיש שהוא אוהב אשת נעוריו שיגרשנה, חלילה וחס לשום דיין לדון כן.

חלק ב - גט מעושה

8. **גיטין פח:** - גט מעושה, בישראל - כשר, ובעובדי כוכבים - פסול; גמ'. אמר ר"נ אמר שמואל: גט המעושה בישראל, כדין - כשר, שלא כדין - פסול ופוסל; ובעובדי כוכבים, כדין - פסול ופוסל, שלא כדין - אפי' ריח הגט אין בו

9. **רמב"ם גירושין ב/כ:** מי שהדין נותן שכופין אותו לגרש את אשתו ולא רצה לגרש, בית דין של ישראל בכל מקום ובכל זמן מכין אותו עד שיאמר רוצה אני ויכתוב הגט והוא גט כשר, וכן אם הכוהו גוים ואמרו לו עשה מה שישראל אומרים לך ולחצו אותו ישראל ביד הגוים עד שיגרש הרי זה כשר, ואם הגוים מעצמן אנסוהו עד שכתב הואיל והדין נותן שיכתוב הרי זה גט פסול. ולמה לא בטל גט זה שהרי הוא אנוס בין ביד גוים בין ביד ישראל, שאין אומרים אנוס אלא למי שנלחץ ונדחק לעשות דבר שאינו מחוייב מן התורה לעשותו כגון מי שהוכה עד שמכר או נתן אבל מי שתקפו יצרו הרע לבטל מצוה או לעשות עבירה והוכה עד שעשה דבר שחייב לעשותו או עד שנתרחק מדבר שאסור לעשותו אין זה אנוס ממנו אלא הוא אנוס עצמו בדעתו הרעה. לפיכך זה שאינו רוצה לגרש מאחר שהוא רוצה להיות מישראל רוצה הוא לעשות כל המצות ולהתרחק מן העבירות ויצרו הוא שתקפו וכיון שהוכה עד שתשש יצרו ואמר רוצה אני כבר גרש לרצונו. לא היה הדין נותן שכופין אותו לגרש וטעו בית דין של ישראל או שהיו הדייטות ואנסוהו עד שגירש הרי זה גט פסול, הואיל וישראל אנסוהו יגמור ויגרש, ואם הגוים אנסוהו לגרש שלא כדין אינו גט, אף על פי שאמר בגוים רוצה אני ואמר לישראל כתבו וחתמו הואיל ואין הדין מחייבו להוציא והגוים אנסוהו אינו גט

10. **תוס' כתובות ע.** - יוציא ויתן כתובה - נראה לר"י דבכל הנך דקתני במתני' יוציא היינו שכופין אותו דכיון דשלא כדין עביד כופין אותו להוציא כדאשכחן בהחולץ (יבמות דף לט). דתנן לא רצו חוזרין אצל גדול ומפרש בגמרא חוזרין אצל גדול למיכפייה הואיל ועליה מצוה רמיא ועוד אמרי' לקמן (דף עז). אמר רב האומר איני זן ואיני מפרנס יוציא ויתן כתובה ומסיק עד שכופין אותו להוציא יכפוהו לזון משמע דלשון יוציא שכופין אותו להוציא וליכא למימר דכפייה דהתם במילי ולא בשוטי חדא דבדברים לא יוסר עבד ועוד מדפריך לעיל למ"ד מורדת ממלאכה והאמר רב האומר איני זן ואיני מפרנס יוציא ויתן כתובה ומאי קושיא דלמא מתניתין דמוסיפין על כתובתה כשלא רצה להוציא אבל אם כופין בשוטי אתי שפיר וא"ת א"כ אמאי לא תני להו בהדי הנך שכופין להוציא (לקמן דף עז). וי"ל דלא תני במתני' אלא כגון מוכה שחין ובעל פוליוס דאתיין ממילא אבל הנך דאתיא כפייה דידהו ע"י פשיעת הבעל לא קתני ומקמץ ומצרף ובורסי דקתני אפילו נעשו אחר שנשאו ניהא שאינם מתכוונים להקניט ולצער האשה ועוד יש להביא ראיה דיוציא משמע כפייה מדאמר בסוף הבא על יבמתו (יבמות דף סה: ושם) עובדא הוה בבי כנישתא בקיסרי קמיה דר' יוחנן ואמר יוציא ויתן כתובה ומשמע התם דכיפינן ליה ותימה אמאי לא חשיב לה לההיא דבאה מחמת טענה בהדי הנך שכופין להוציא דהתם אינו פושע בה דמה הוא יכול לעשות שהוא עקר וי"ל משום דקתני סיפא בין שהיו עד שלא נשאו בין משנשאו ולא שייך לומר סבורה הייתי שאני יכולה לקבל ורובייהו מיתרצי בהאי שינויא ורבינו חננאל הביא מירושלמי דכל הנך יוציא דמתניתין אין כופין והכי איתא התם אמר שמואל אין מעשין אלא לפסולות אמר רבי שמואל תנינא המדיר את אשתו מליהנות כו' שמענו שמוציא שמענו שכופין ופסק ר"ח משם ש"מ שאין כופין אלא היכא שמפרש בהדיא כופין אבל היכא דאמור רבנן יוציא אומרים לו כבר חייבונך להוציא ואם לא תוציא מותר לקרותך עבריינא אבל לכפותו לא

11. **שולחן מהרש"ם סי' מא:** ואמרתני אני בלבי שאין ספק שאפי' שאותם שאמרו חכמים במשנה בפ' המדיר וחלו שכופין מוכה שחין כו' שלא אמרו שכופין אותו לגרש אלא אם אינו רוצה לגרש כלל אבל אם ירצה לגרש אלא שרוצה להטיל אי זה תנאי בגט בזה ודאי לא אמרו שכופין לגרש בלא תנאי ומי שיוכף בדרך זה כמעט הייתי אומר שחזר ונפל במכשול הכפיה

חלק ג - אונס עצמי אי הוי אונס

12. **רבנו פרץ בהגהות סמ"ק קפד:** ואם נשבע האיש ליתן הגט צריך שיתירו לו קודם שיתן שלא יהיה דומה לאונס, אך ערבות יתן אם ירצה שאין זה דומה לאונס

13. **שולחן ריטב"א צו:** שלא מצינו שיהא חשוב אונס בגט אלא באונס הבא לו שלא מעצמו אבל שבועה זו שהוא קורא אותה (טענה) [אונס] הוא הביאה על עצמו שהרי מרצון נפשו חייב עצמו בשבועה לגרש (ולפי) [לפי] שגמר (דעתו) [בדעתו] לגרש על כל פנים [ונשבע] לזרזי נפשיה, ואם נתחרט אחר שבועה ואינו מגרש אלא מחמת' היה לו לבקש צד להיות נקי משבועתו או לגלות דעתו או למסור מודעא בכך. ומה שכתב רבי הרב ר' פרץ ז"ל לפי דעתי לא כתב אלא שצריך כן לכתחלה לעשות גרושין ברורים לא שיהא הגט פסול בזה בדיעבד, וכמו שכתב שם בהלכות ההם דברים הרבה דרך חומרא ולמעשה מובחר, וכן נראה מלשונו שכתב כאן כדי שלא יהא נראה לאונס, הרי שלא כתב רבי' שיהא זה אונס וזה נראה ברור, וכמדומה לי שכך דן הרב ז"ל וכן הסכים

14. **ריטב"א ב"מ סא.** -וכן הנשבע לתת מתנה לחברו ובשעת המתנה מוסר מודעא כי מפני חיוב השבועה הוא שעושה קרוב הדבר שאין מתנתו כלום שזה כמסירת מודעה וגלויי דעתא שנותן באונס ואין צריך לומר דבגט כיוצא פסול.
15. **ש"ע קנד/כג:** אם נשבע הבעל ליתן גט, טוב שיתירו לו קודם, שלא יהא דומה לאונס; אך ערבון יתן, אם ירצה.

חלק ד - אונס ממון אי הוי אונס

16. **ב"ב מ:** -דההוא גברא דמשכין פרדיסא לחבריה תלת שנין, בתר דאכלה תלת שני חזקה, אמר: אי מזבנת לי - מוטב, ואי לא - כבישנא לשטר משכנתא ואמינא לקוחה היא בידי, כה"ג כתבין מודעא.
- רשב"ם שם:** דמתוך פחד שמפחידין אותו להפסיד הפרדס לגמרי בלא דמים קמזבין ליה אין בלבו למכור לגמרי אלא עד שינצל מן הפחד הכא ודאי כתב' מודעא דהא אונס גמור הוא דאי לא מזבין ליה מערער למחזיק יפסיד אותו המחזיק למערער בטענותיו
17. **פ"ת קלד יא:** ומה שהקשה הת"ג דהא אונס ממון ודאי דהוי אונס כדמוכח במעשה דפרדיסא כו' נראה ליישב דמש"ה מספקא ליה דאפשר לחלק דהא דאונס ממון הוי אונס היינו דוקא לענין דבר שבממון כיוצא בו אבל לענין דבר גדול גירושית אשה אפשר לא הוי אונס דהא חזינן בדבר שבממון מהני אם קיבל מעות דהוי תלוהו וזבין וכאן בגט אף אם קיבל מעות עבדור הגט לא הוי כתלוהו וזבין משום דאין דמים לאשה ה"נ משום אונס קטן כזה לא הוי ליה לגרש ומוטב היה לו להפסיד הממון ולא לגרש ומסתמא ברצונו הוא מגרש והגע עצמך גם בענין דבר שבממון אם היה אונס ממון על סך מועט בודאי דלא חשיב אונס ה"ה הכא בגירושין אף שגזלה ממון הרבה נחשב כסך מועט לענין זה. ומ"מ מספקא ליה דאולי מ"מ הוי אונס דמאן יימר דאשתו זאת חביבא ליה מהממון אולי הממון חביב עליו יותר דודאי הא דכתבו הפוסקים דאפילו קיבל מעות לא מהני משום דאין דמים לאשה היינו משום ספיקא אבל ודאי דאיכא להיפך שהממון חביב עליו יותר שהרי אמרו חז"ל יש לך אדם שממונו חביב עליו מגופו מכ"ש מאשתו וא"כ שפיר מספקא ליה להרשב"ץ
18. **שו"ת ר' בצלאל אשכנזי טו:** ולא דוקא כשאנסוהו בגופו בהכאות ובחבטות אלא אפילו אונס ממון הויא אונס וכמו שכתבו המפרשים ז"ל ואפילו אם קבל עליו מדעתו לגרש בקנס אלף דינר כתב הרשב"א ז"ל בתשובה דהויא ליה גט מעושה

חלק ה אונס ממון שקיבלו על עצמו

19. **ב"י קלד:** כתב ה"ר מיימון נואר שנשאל על ראובן שקנס עצמו במאה זהובים לאדון העיר אם יחזיר את אשתו ולא יגרשנה ואחר כך גירשה בביטול כל מודעי והשיב לא אמרינן גט מעושה אלא בשכפוהו שלא מדעתו בדבר שאינו רוצה לעשות וכפוהו עד שעשה או הפחידוהו להפסידו אם לא יגרש אבל בנדון זה שהוא חייב עצמו במה שהוא רוצה לעשות אין זו כפייה שכל זמן שהוא מגרש ברצונו מגרש ואף על פי שאין בידו להחזירה אם לא יפסיד לא הוה ליה אונס שזה רצונו היה מתחלה לגרש וברצונו הוא מגרש והקנס שעשה ברצונו עשאו לחזק עצמו לגרש ולא הוה ליה אונס וגבי מוציא אשתו משום שם רע אמרינן (גיטין מו:)- באומר יאסרו כל פירות העולם עלי אם איני מגרשך היעלה על הדעת כשגירשה שנאמר שהיה אנוס בעבור הקונם אין לנו לומר כן כיון שברצונו נדר כל שכן בנדון זה שכל זמן שאינו מגרש לא נתחייב בקנס לא יחזירנה ואם יגרש לא יפרע ואמרינן בפרק מי שאחזו (עד.) על מנת שתתני לי מאתים זוז הרי זו מגורשת ותתן ופסקו המפרשים (עיין לקמן סי' קמג סא.) אפילו לקח המעות בעל כרחו אין זה אונס שכבר נתרצה בזה כל שכן בנדון זה ומה שכתבו רבותינו הצרפתיים (סדר הגט לרבינו פרץ בהגהת סמ"ק סי' קפד עמ' קנ והו"ד בסדר הגט בטור סוס"י קנד) שאם נשבע ליתן גט צריך שיתירו לו קודם שלא יהיה דומה לאונס סבירא (ליה) [להו] דמתניתין דקונם כיון שתלה נדרו בדבר אחר שאמר כל פירות העולם וכו' אין בזה אונס כלל כשגירש אבל בנשבע לגרש דומה לאונס שתלה הגט בשבועתו ובנדון זה נמי תלה גיטו בדבר אחר ואין כאן אונס
20. **שו"ת הרשב"א ד,מ:** ראובן בעל לאה וקרובי לאה היו בהסכמה שיגרש ראובן זה את לאה אשתו. ונאותו זה לזה בקנס אלף דינרים ושיגרש זה לזמן ידוע. ואחר כך נתחרט ראובן ומיאן בדבר. והללו מתרין בו מצד הקנס עד שזה הולך אצל הגזבר ומחלה פניו שיתפטר עמו. ולא רצה בתחבולות שעשו קרובי האשה. אדרבא אימו שאם יעבור אפי' שעה אחת מן הזמן יניחהו במשמר עד שיפרע. ומחמת יראה זו הוא מגרש אלא שלא היה בקי למסור מודעא. אם נדון גט זה כדין גט מעושה אם לאו, תשובה נ"ל שגט זה גט מעושה ופסול הוא כל שידענו באונסו של זה. ואף על פי שלא מסר מודעא. שא"צ מסירת מודעא אלא היכא דשקיל זוזי. משום דסתמא דמילתא כל שקבל זוזי גמר ועביד ומחיל אאוונסיה. וכדאמרינן תלוהו זבין זביני דאגב אונס' דזוזי גמר ומקנה. ואפ"ה אי מסר מודעא המודעא מבטלת. אבל תלוהו ויהיב לאו כלום הוא. ולא צריך מודעא כל דידיעי' באונסיה. ותלוהו ויגרש גירושיו לאו גירושין דהא ליכא זוזי. דאי משום דקא מיפטר בגט זה משאר וכסות הא מוכח בגמרא להדיא דהפקעת דברים אלו לא חשבינן להו כקבלת ממון. וא"כ הו"ל כתלוהו ויהיב. דאשה קנויה היא לבעל וקנין כספו קרינן ליה. ואונס קנס אונס הוא.
21. **מאירי גיטין פח:** - ועשוי זה שהוזכר במשנתנו לא סוף דבר שחבטוהו והכוהו על כך אלא כל אונס במשמע אפי' אונס ממון כגון שהיו כובשין את ממונו עד שיגרש או הטילו עליו קנס על ידי גוים ואפי' קבלה מעצמו כל שנתחרט וכופין אותו לקיים מצד הקנס אונס גמור הוא

22. **רמ"א קלד ד:** אבל אם קבל עליו קנסות אם לא יגרש, לא מקרי אונס, מאחר דתלה גיטו בדבר אחר, ויוכל ליתן הקנסות ולא לגרש (ב"י בשם תשובה וכן הוא במהר"ק שם בפסקים). ויש מחמירין אפילו בכהאי גוונא (שם בתשובת הרשב"א), וטוב לחוש לכתחלה ולפטרו מן הקנס. אבל אם כבר גירש מפני זה, ואפילו גירש מכח שבועה שעשה מעצמו לגרש, הגט כשר, הואיל ומתחלה לא אנסוהו על כך (תשובת הריטב"א).

חלק ו - אונס לשלם ממון שהוא מחויב ממון מן הדין, ונותן גט להינצל מן האונס

23. **ש"ת תשב"ץ א א:** ומ"מ מוכח מהכא כשכופין אותו לפרוע כתובתה ולפעמים מפני פרעון כתובתה הוא צריך לגרש והרי הוא כפוי ועומד בגט זה כיון שלא כפו אותו ממש לגרש אלא שכדי לפטור עצמו מאונס פרעון כתובתה נתפייס לגרש לא מיקרי גט מעושה כלל שהרי האונס בענין אחר היה והגט ברצונו נתנו שהרי לא היו כופין אותו לגרש והא דשמואל דאמר אין מעשין אלא לפסולו' היינו עישוי בגופו ממש לגרש דהיינו לישנא דעישוי הגט וכן נמי הא דתנן גט מעושה שלא כדין פסול דכוות' היא שמעשין אותו בגופו לגרש אבל אם עישו אותו בדברים אחרים שהיה הדין לכופו בהן לגרש כגון פריעת כתובתה דפריעת ב"ח מצוה ומכין אותו עד שיאמר רוצה אני כדאיתא בפרק הכותב (פ"ו ע"א) ולהציל עצמו מאותו עישוי נתרצה לגרש לא הוי גט מעושה. ומיהו מסתברא דה"מ כשכפוהו בדין בדברים אחר' כגון הכא שהדין נותן לפרוע כתובתה וכדין כפוהו בפריעתה אבל אם כפוהו שלא כדין בד"א ומתוך אותה כפייה גירש איפשר דהוי גט מעושה דנקטיה בקובסיה/בכובסיה/ דלשבקוה גלימיה הוי וצריך עיון....

24. **ש"ת מהרשד"ם סג:** אך לפי האמת כל מי שנגע יראת ה' בלבו יאמר כי גם שהאמת הוא שאם אנסוהו למגרש בדבר אחר שלא לתת גט ומתוך כך נתן גט לא הוי גט מעושה מ"מ ראוי לראות ג"כ שמתחלה כשאנסוהו באותו דבר אחר היה כדין וגם שנראה שלא היה כוונת האונס כדי שיתן גט וכמ"ש מתשובת הרשב"ץ ז"ל שהביא החכם הזה בעצמו שהרי כתב הרשב"ץ ז"ל שם וז"ל יש אונס אחר שאעפ"י שהוא אנסו בגופו אינו אונס לגר' אלא שהוא אונסו לדבר אחר והוא מעצמו כדי להנצל מאותו אונס מגרש מעצמו וזה אינו קרוי כפי' כו' עד ומיהו מסתברא הני מילי כשכפוהו בדין באותם דברים אחרים כגון הכא שהדין נותן לפרוע כתובתה ובדין כפוהו לפרוע כתובתה אבל אם כפוהו שלא כדין באותו דבר אחר ומתוך אותה כפייה גרש אפשר דהוי גט מעושה' דנקטי' בכובסיה דלישבקיה גלימיה הוי וצ"ע עכ"ל. הרי משמע שצריך שיראה בפירוש שהוא מעצמו גרש ולא הכרנו שהכונה כשאנסוהו היה כדי שיתן גט ועוד שצריך שהאונס יהיה בדין

25. **ש"ע ח"מ סי' רז/ז:** כשהיו חכמי ספרד רוצים להקנות באסמכתא כך היו עושין, קונין מזה שהוא חייב לחבירו מאה דינרים, ואחר שחייב עצמו קונים מבעל חובו שכל זמן שיהיה כך או שיעשה כך הרי חוב זה מחול לו מעכשיו, ואם לא יהיה או לא יעשה הריני תובעו בממון שחייב עצמו בו; ועל דרך זה היו עושים בכל התנאים שבין אדם לאשתו בשידוכים ובכל הדברים הדומים להם, וכן אנו נוהגים. הגה: ודרך זה מהני בכל דבר ובכל ענין, ויש מקומות שנהגו לכתוב שני שטרות חובות גמורים, ונותנין שתייהן לשליש, ואיזה צד שיעבור יתן שתי השטרות לשכנגדו.

ציטוט לחיזוק

כמו כתובה/הרב חיים נבון

בארצות-הברית הסכמים כאלו מקובלים מאוד בציבור הדתי המודרני, ולפי עדויות מהימנות הם חוסכים צרות רבות לבני הזוג המתגרשים. לבמור סוקרת את ההיסטוריה של הסכמי קדם-נישואין בישראל, ומציגה את הנוסח המעודכן ביותר של הסכם כזה: "הסכם לכבוד ה'דד", שניסחה במשותף עם רבנים ומשפטנים. ההסכם היה תחת עיניהם של תלמידי חכמים גדולים ופוסקים מובהקים, ואין בו כל סתירה להלכה. יש הטוענים כי אין זה ראוי שבשעה כה רומנטית - ערב הנישואין - יעסקו בני הזוג באפשרות של פרידה עתידית. אני תמה מאוד על הטענה הזו, שהרי הכתובה שתיקנו חז"ל עוסקת בדיוק בתרחיש זה. גם אם מעטרים את הכתובה בציורים של פרפרים ותולים אותה על הקיר לקישוט, אי אפשר להכחיש שהיא עוסקת באפשרות של פרידה או של מוות. ועליה אנו חותמים מתחת לחופה.הסכם קדם-נישואין הוא המשך דרכם של חז"ל בהגנה על בני הזוג מתרחיש עתידי עגום. בארצות-הברית ישנם רבנים רבים שדורשים מבני הזוג שהם משיאים לחתום על הסכם קדם-נישואין. אם ההסכם יהיה נפוץ גם בארץ, יהיה בכך תיקון של קלקלה חברתית ורוחנית גדולה....